Ч. 264 (12.630). Львів, четвер 27. листопада 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10. II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло". Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41 „ Друкарні: 29-26 — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Доцільні і зайві виступи.

Українська Парляментарна Репрезентація на порозі нових завдань.

Львів, 25. листопада 1930.

Навіть короткий досвід минулої каденції польського сойму виявив яскраво стару правду, що *форма* виступів грає у парляментарних виступах величезну ролю, але що й *зміст* виступу завжди крізь усяку форму пробивається та буває рішаючий для *тривкого* враження. Бувають нпр. у парляменті дуже голосні демонстрації, які не залишають по собі ніякого глибшого враження та є лише епізодом, хай навіть „ефектовним" епізодом — одного парляментарного дня; бувають теж демонстрації, які вражають не формою, — гаміром, вигуками та стукотом, — лише саме *причиною*, яка цю демонстрацію викликала, та *позитивним змістом*, який демонстрація виявила. Те саме торкається найспокійніших заяв, виголошених — так мовити — у найбільш версайській формі: одна з них може ділати як суща демонстрація, інша мати переломове значіння, інша знову може значити акуратно стільки, що пусто витрачений час.

Пригадуємо собі нпр. голосні протести, які розлягалися на українських лавках при першій появі на трибуні посла Богуславського з ББ; при відомих протиукраїнських атаках посла Ярузельського; при урядових заявах з нагоди 1-листопадових випадків у Львові в 1928 році та натяку на „німецькі гроші". Можна бути противником взагалі всякого надмірно голосного проявлювання людської думки й почування. Це річ виключно темпераменту і вдачі, річ нервів. Незалежно від ступня освіти й виховання, різні люди різно на ті самі явища реаґують: один схвильований блідне, тоді, коли другий червоніє, один стискає зуби, коли другий кричить, і ніякий реґулямін ні одного парляменту у світі не зумів та не зуміє підтягнути під один знаменник вдачі, нерви й темпераменти кількох соток мандатових представників. І тому, без огляду на таке чи інше особисте відношення взагалі до всякої голосової демонстрації, безпристрасно можна ствердити, що ось нпр. у вище згаданих випадках ніхто у польському соймі не цікавився „сензаційною" сторінкою даних українських виступів, лише їх сутнім змістом: яке річеве відношення українського національно-політичного табору до одиниць, що пішли з ББ; у чому полягають наклепи польського посла, що вони аж так схвилювали українців; чим українські посли пояснюють, що польський міністр зайняв становище таке для них неприємлиме і чому саме; від яких часів датується леґенда про „німецькі гроші" та чому вона так обурює репрезентантів українського народу. Фактом є, що після кожної такої реакції з українського боку — потім у кулюарах польського сойму польські посли та часописні парляментарні справоздавці засягали річевих інформацій. Почувалося виразно, що демонстрація була лише виступом у яскравих формах, а не була авантюрою. І тому не з уваги на форму тих виступів, а з уваги на зміст, на потребу негайного зазначення свого становища, і на позитивні наслідки виступу — такі виступи показалися доцільними.

Бувало однак, що деякі виступи набирали характеру суто-демонстраційного, не приносили ніякої користи та не залишали жадного враження: тому вони були недоцільні. Таким недоцільним виступом вважаємо нпр. зголошування внесків, які не мають не тільки абсолютно найменших виглядів успіху, але які непотрібно *дратують*, залишаючи враження демонстрації. Ми згадували про це вчора, що викликати таке враження у польському соймі — річ зовсім легка і зробити це нема жадної штуки. Нпр.: голосування українськими послами проти бюджету у тому виді, в якому він був предложений у 1928, 1929 і 1930 рр. законодатній палаті, було цілком природне, зрозуміле й очевидне. Однак зголошування окремого українського „засадничого" внеску на відкинення бюджету при кожному читанні на пленумі й на комісії, тоді, коли такого внеску ніхто інший не зголошував, лише одні українці та — комуністи, було — на нашу скромну думку — недоцільне, бо залишало лише фальшиве враження якоїсь кооперації з комуністами, унагляднювало повну ізольованість української репрезентації та минало без жадної уваги з будь-чиєї сторони.

Те саме торкається усяких т. зв. засадничих декларацій. Є річю дуже важною, щоби знати, коли таку заяву слід складати і коли вона — зайва. Відомо, що найбільш високу засаду можна обнизити, найповажнішу справу можна осмішити й найпопулярнішу зпопулярнізувати, коли її *занадто часто* й без усякої *потреби* голоситься. Коли хочеться здерти ореол зі святого, треба лише друкувати його скрізь, де лише видніє клаптик чистого паперу. У 1917-18 рр. на Наддн. Україні було освяченим звичаєм у тзв. мартовських українців, свіжоспечених укр. патріотів, кожному новому знайомому „деклярувати" своє „національне обличчя": „я українец, з дєда-прадєда українец і страх люблю неньку-Україну". Не знаю, чи кому зі старших „немартовських" українців така „заява" подобалася; та мабуть таки вона сильно причинялася до обнижування вартости національної термінольоґії.

Є рішуче речі, яких зовсім непотрібно вічно пригадувати тому, бо вони надоїдають, буденніють, перестають робити враження і викликують хіба несмак — і у чужих і в себе самих. Це ті виступи, яких треба оминати: вони саме з погляду національного інтересу є недоцільні.

Свідомість того проявлялася вже й у попередній Репрезентації. Передусім її Голова заступав дуже рішуче погляд, щоби вистерігатися виступів недоцільних. Колиж і були помилки, а про них нині згадуємо, то не задля критики, а вказання потреби користати з досвіду минулого.

Польські вибори й італійська преса.

Зовнішні гасла. — Діягноза перемоги. — Критичний голос. — Почування національних меншостей. — Польсько-німецьке зближення і Франція.

Польські вибори викликали велике зацікавлення в італійському політичному і журналістичному світі. І воно й зрозуміло. Адже виборча боротьба в Польщі відбувалася під гаслом „оздоровлення" нації, під гаслом її національного обєднання, поборення партійних і персональних еґоїзмів, — все гасла такі близькі й зрозумілі італійському фашистівському світоглядові.

Природно, що більшість італійських журналістів, зрештою мало ознайомлених з реальним станом річей і неохочих придивлятися до нього [illegible], задовольнялися зовнішніми гаслами, щоби [illegible] найбільшого успіху [illegible] бльокові марш. Пілсудського. Для них виборча боротьба санаційного бльоку була принциповою боротьбою між преролативами влади виконавчої і парляментарної, — і тому перемога марш. Пілсудського значила для них головно: перемога принципу авторитету. Так пише римська „Трибуна" і міляньське „Корієре делля Сера".

„Поразка соціялістів і майже цілковите зникнення комуністів, зазначує наприклад „Корієре делля Сера", — виказують, що в Польщі сили порядку перемогають все більше. Урядовий бльок вийшов з блискучою перемогою і дилема, що її поставив старий Пілсудський — „єрархія чи анархія" знайшла несумнівну відповідь... Певно, що Польща матиме ще чимало інших кріз, заки дійде до остаточного ладу, — але на всякий випадок, нам дуже приємно ствердити, що вона перейшла вже діялектичну крізу парляментаризму, щоби вступити на шлях національної розбудови, яка стає можливою саме в наслідок знищення, бодай часткового, політичних партій..."

На такій поверховній точці „перемоги принципу авторитету", — такій близькій фашистівській ідеольоґії, сходяться в своїй оцінці майже всі італійські часописи. Майже... але не всі. Вважаємо потрібним зазначити голос і більш вдумчивого римського „Корієре", який пише:

„Перемогу, що її здобув маршал Пілсудський, треба визначити як перемогу виключно виборчу і парляментарну; ми сказали би навіть, що того дня маршал виграв бій, але не війну. Становище залишається таке саме, яке було й раніше: бльок опозиційних партій, все живих і активних, ворожих урядові і взаємно між собою ворогуючих, — і урядова більшість, що склалася завдяки виборчим заходам, типовим для найбільшого упадку парляментаризму: масовим арештам провідників опозиції і стероризуванням виборців. Епізод, що про нього оповідають з такою втіхою, про те, як цілі містечка йшли на вибори компактною ґрупою з орхестрою на чолі і відкритими записками до голосування, щоправда досить мальовничий, але й пророчистий...

„Тому мусимо ствердити — продовжує автор статті, — що політика Пілсудського далеко ще не здобула широких мас населення. Переміг уряд зі своїм силовим апаратом, — а не маршал Пілсудський зі своєю великою програмою морального відновлення нації. І цей факт ми вважаємо потрібним особливо підкреслити, бо занадто часто чуємо в останні часи зі сторінок певної закордонної преси про „фашистівські методи" маршала Пілсудського. Припускаємо, що маршал дійсно має якісь ідеї, що наближуються в великій мірі до фашистівських ідеалів, — але певно, що ані історія його партій, ані його методи урядування не мають нічогісінько спільного з історією і стилем справжнього фашизму..."

Другий пункт, що на нього звертають увагу італійські часописи — це поразка національних меншин. В її оцінці всі італійські часописи більш-менш однозгідні.

„Трудно всеж повірити, — пише „Корієре делля Сера", — бодай в відношенні до українців, щоби їх антипольські і націоналістичні почуття нараз так ослабли..." Але особливо враження зробила, як і треба було сподіватися, не так поразка українців, в яку не вірять, як поразка нім-

---

Wyciąg z protokolu wspólnego z dnia 18 listopada 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 253 czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 13. listopada 1930 r. do Sygn. VI. I. Pr. 349/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 18. listopada 1930 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia : uznać za usprawiedliwioną dnia 12 listopada 1930 r. przez Prokur. Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 253 z daty Lwów dnia 13 listopada 1930 r. zawierającego 1) w artykule pt. „Ce ne buwse odno" a) w ustępie od słów „u Warszawi" do „buwde", b) w ustępie od słów „sumniw" do „todi", 2) w artykule pt. „Polityczny bilans kyjiwśkoho pocodu" w całości — znamiona zbrodni z § 65a) uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego zakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępów artykułów ma na celu pod 1) abc) wywołać wzgardę i nienawiść przeciw jednolitemu związkowi Rzeczypospolitej przez szerzenie haseł separatystycznych, pod 2) przeciw administracji Państwa, co odpowiada znamionom zbrodni z § 65 a) uk. Według §§ 487 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność: Cipanowicz
starszy sekretarz.

ців, розбитих до того не так урядовим бльоком, як опозиційною партією Корфантого:

„Певно, що присутність чужинців, та ще в такій кількости, та ще таких, як німці, дає привід до дискусій і поважних комплікацій. Але саме тому, що знищити їх можна хіба лише в статистичних листках, треба було би надіятися, що Німеччина й Польща знайдуть пізніше чи раніше ґрунт для порозуміння, щоби зробити можливим пожиточне співробітництво цих елементів. Ми, як італійці, бажаємо цього від усього серця. Бо, поза питанням загального перегляду кордонів, що дискутується ще досить з далека, польсько-німецьке порозуміння або бодай початок справжнього зближення цих двох народів, був би дуже бажаний для зменшення політичного напруження, що помічається в тій частині Европи, і що більше для звільнення Польщі зпід французької опіки, яка для такої гордовитої нації повинна бути причиною явних страждань...“(!)

Таким чином, поразка німецької меншости повинна, на погляд такого поважного часопису, як „Коріере делля Сера“... привести до польсько-німецького порозуміння і визволення Польщі зпід французької опіки! Трудно було би й це повірити якби так таки й не стояло написане чорне на білому:

„З цього погляду, поразка національних меншин, що розвіває сумніви і непевність, що панували в Польщі, могла би сприяти добрим взаєминам із Німеччиною і означає більшу свободу руху для німецької політики, що мало би значіння для цілої Европи...“

Як бачимо, надія, що Італія може служити посередницею між Німеччиною і Польщею на шкоду Франції ще досі живе в деяких журналістичних італійських колах, навіть у таких чудернацьких формах.

А тимчасом усі коментарі німецьких часописів з приводу польських виборів, говорять про що завгодно, але ніяк не про можливість польсько-німецького зближення, та ще й на підставі... поразки німецької меншости! Навпаки, як здається, ця поразка має служити причиною нового загострення меншинового питання в Лізі Націй. Так бодай пише торинська „Ґазета дель Пополо“ на підставі інформацій свого кореспондента з Берліна.

Евг. Онацький.

Положення в СРСР.

Банкротство „пятилітки“ та його наслідки.

Радянський Союз вступає в третій рік здійснювання т. зв. пятилітнього пляну. Ще перед кількома місяцями вся більшовицька преса гомоніла про великі здобутки колективізації та про великі успіхи „пятилітки“. Писалось, що за цих пять літ господарство СРСР. не тільки дорівняє господарству капіталістичних держав, але й перевищить його. Тоді то добробут мав би заглянути в найбідніші села і пролетаріят СРСР., як новий Месія, мав би принести цілому світові спасення, — комуністичну революцію.

Сьогодні тон більшовицької преси радикально змінився. У всіх радянських часописах чується нарікання, що вже другий рік „пятилітки“ приніс комуністичному рухові великі невдачі: бракує грошей, продуктів, сирівців, будівельного матеріялу, харчових засобів, — а навіть робітників, які хотілиб здійснювати плян „пятилітки“. Населення не вірить в цю пятилітку і бачить в ній карколомний експеремент, несеріозну спробу. Міліонові народні маси опинились без ентузіязму, віри і надії на краще.

Більшовицькі верховоди, бачучи повну байдужість населення до „пятилітки“, болюче відчувають її невдачі і шукають винуватців лиха. Всюди добачують „контрреволюціонерів“ і „саботаж“ та посуджують майже ціле населення в антибільшовизмі.

В радянських республиках збільшується голод і населення справді ставиться до радянської влади щораз-то більше ворожо. „Пятилітка“ справді деякий час була збудила дух активности і надій та викликала свого рода піднесення настроїв, а навіть ентузіязм. Але сьогодні населення всіх радянських республик повертає до повної апатії та порівнуючи нинішнє своє положення з передвоєнними часами, мимохіть тужить за умовинами життя, які були в Росії перед більшовизмом. Діється це головно тому, що бачучи невдачі „пятилітки“, населення свідоме того, що останній спосіб виведення радянських республик із руїни та нужди не вдався і що всі дороги до кращої будуччини — замкнені. Це розчарування вбило всі моральні сили населення та довіря до керманичів комуністичного руху. Будиться думка, що „гнилий капіталізм“ був не гірший від сучасности та що марксівська наука зовсім не є така непомильна, як це твердили комуністи. СРСР. змінився в край без надії та ілюзій.

Владі залишився лиш один засіб затримати державну керму в своїх руках — терор. Щоби відвернути від себе гнів народу, комуністи складають вину за всі свої невдачі — на контрреволюціонерів. І ось тут лежить причина, чому в останніх часах в СРСР. арештовано стільки „фахівців“, особливож інжинірів. Як нарід голодує, то нехай хоч знає, хто в цьому винуватий...

Крім цього упаслилюється населення безчисленними наказами, розпорядками і законами. Найбільш фатальним був закон, яким заборонено робітникам зміняти місце своєї праці впродовж 5 літ. Цей закон видано для успіху „пятилітки“, але для робітництва заборона шукати собі свобідно кращої праці є поворотом до кріпацтва. І тепер робітництво, яке масово мандрувало з місця на місце, шукаючи хліба, приковане до своїх фабрик і хоч голодує, не може шукати кращих умовин життя. Очевидно,

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 27. ЛИСТОПАДА 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 66)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

„Коли я раз спитав її, чи вона була замужня, вона почала реготатися. Та біла шрама, яку вона має над устами, це слід від удару ножем, привезений з її батьківщини, з Куби. Коли я хотів знати, хто зробив їй це, вона відповіла звичайно: „один еспанець, що звався Пакеко“. І ні слова більше. Правда дотепно? Чи я можу знати того Пакеко та чи вона не повинна була мені дати якогонебудь ближчого вияснення? Удар ножем цеж до ста чортів! не така звичайна річ! Та щож? артисти, довкола неї зробили їй славу дивної жінки, і їй залежить на цій славі. Ох! ненавиджу тих артистів! Знай, що ці люди постійно проживаючи серед різьб і образів, доходять врешті до пересвідчення, що поза тими річами ніщо інше не істнує в світі, — вміють тільки розмовляти про форму, лінію, колір, грецьке мистецтво, Партенон, перемежні площини, півкулі, оглядають твій ніс, твої руки, твій підборідок, шукають, чи ти маєш риси якогось „типу“, профіль, чи маєш „характер“. Але про те, що бється в наших грудях, про наші почування, наші сльози, наші хвилювання, вони не журяться більше як про мертве теля. Ці добродії ствердили, що я маю з вислові голови багато характеру, але що моя поезія не варта нічого. Гарна заохота, нема що й казати!

„Спочатку нашої знайомости ця жінка думала, що заопікується малим феноменом, великим поетом, що живе в мансарді. Ах! і занудилаж вона мене цією мансардою! Та згодом, коли її артистичний гурт доказав їй, що я дурень, вона тримала мене біля себе тільки тому, що моя голова має риси „характеру“. Правду кажучи, то й щодо цього характеру ріжні ріжне казали. Один з малярів, що находив у мене тип італійця, казав мені позувати за піферара, інший за альжирського продавця фіялок, а ще інший... вже й не пригадую собі за що.

Найчастіше я позував у неї, щоби їй подобатися, я мусів весь день сидіти прибраний ріжними цяцьками в її сальоні поруч папуги. В той спосіб ми провели спільно чимало годин — я переодягнений за турка, покурюючи з довгої люльки на шезльонгу, а вона з другого боку з гумовими кульками в устах деклямувала, перериваючи свою деклямацію такими окликами: „Ах мій дорогий Дані-Дан, яку ти маєш характеристичну голову!“ Бо коли я був переодягнений за турка вона називала мене Дані-Даном, коли за італійця, тоді Данельо, а ніколи Данильцем. Зрештою буду мати честь виступати на найближчій виставці образів під тими двома типами. У катальозі виставки можна буде читати: „Молодий Піфераро. Власність пані Ірми Борель“. „Молодий Фелляг. Власність пані Ірми Борель“. І це буду я... Який сором!

На хвилину перериваю лист, щоби відчинити вікно, втягнути трохи свіжого нічного воздуху. Душуся тут і вже нічого не бачу...“

11 година в ночі.

„Воздух освіжив мене. При відчиненім вікні можу писати далі. На дворі темно, дощ паде, дзвони дзвонять, як сумно в цій кімнаті... Дорога кімнатка! Колись я любив її дуже, нині нудно мені в ній. Вона це зіпсувала мені цю домівку, бо приходила сюди занадто часто. Чи розумієш, що вона мала мене тут під рукою в тому самому домі, а це-ж так вигідно! Моя кімната перестала вже бути робітнею...

„Чи я дома, чи ні, вона входить в кожній хвилині і нишпорить скрізь. Одного вечора я застав її, як вона нипала у моїй шуфляді, де ховаю свої найцінніші річі: листи від нашої мами, від тебе, від чорних очей. (Ці були в позолоченій скриночці, памятаєш?). У хвилині, коли я входив, Ірма Борель тримала скриньку і хотіла її відчинити. Я ледве встиг кинутися на неї і видерти їй скриньку з рук.

— Що ти тут робиш? — крикнув я обурений.

Вона прибрала трагічну позу:

— Я пошанувала листи від твоєї мами, але ці належать до мене, я хочу їх... віддай мені цю скриньку!

— Що хочеш з нею зробити?

— Прочитати листи, які там є.

— Ніколи — відповів я. — Я не знаю нічого про твоє життя, а моє життя ти знаєш ціле.

— О, Дані-Дан! (бо цього дня я був турком), — чи ти можеш робити мені такі докори? чи не входиш до мене, коли хочеш, чи не знаєш усіх, які приходять до мене?

Так приговорюючи своїм наймякшим голосом, пробувала відобрати мені скриночку.

— Добре — відповів я — нехай буде. — Дозволю її відчинити, але з одним застереженням.

— З яким?

— Скажи мені, де ти ходиш щодня вранці від 8—10 години.

Вона поблідла, поглянула мені просто в очі. Я не казав їй про це ніколи, хоча дуже мене кортіло. Цей дивний щоденний прохід цікавив мене, хвилював, як її близна на устах, як той Пакеко і увесь чудернацький спосіб її життя. Я хотів знати, а одночасно лякався довідатися правди. Я почував, що поза тим усім криється якась підла тайна, що примусить мене покинути її, та цього дня, як бачиш, я зважився поставити їй той запит. Це здивувало її дуже. Вона завагалася на хвилину, а відтак сказала із зусиллям, приглушеним голосом:

— Дай мені скриньку, а знати будеш усе.

(Продовження буде.)

це тільки збільшує невдоволення з радянської влади навіть серед робітництва, яке досі було й головною підпорою.

Селянство, хоч воно ставилось вороже до колективізації, то всеж, маючи досі свободу переходити до фабрик, пролетаризувалось і несло тягар сучасних відносин досить покірли-во. Тепер це селянство не має теж права переноситись з місця на місце, шукати праці у фабриках та втікати перед колективізацією до міста. Тому то й настрої села напружились ще більше і комуністична партія тратить щораз більше останній ґрунт під ногами.

В справі арештування пятьох українських адвокатів у Тернополі.

У „Вістнику Законів Польської Республики" ч. 18. з 24. лютого 1928 оголошено розпорядок президента з 16. лютого 1928 (В. З. Р. П. ч. 18. поз. 160) про кари за шпіонажу і деякі інші переступства проти держави зі силою закону на основі арт. 44. уст. 6. конституції і закону з 2. серпня 1926 про уповажнення президента до видавання розпорядків зі силою закону (В. З. Р. П. ч. 78. поз. 443. з 1926 р.).

До цього часу обовязував на території Галичини § 67 австрійського закону карного з 1852 р., що говорив про злочин шпіонажі і кари за шпіонажу. В цьому параграфі говориться тільки про військову шпіонажу, бо австрійський загальний карний закон не знав зовсім політичної або економічної шпіонажі. Щойно в часі світової війни деякі держави розширили поняття шпіонажі і в політичному та економічному напрямі і для охорони своїх інтересів видали в цій справі окремі закони. Після світової війни таку новелізацію карного закону перевела більшість европейських держав, між ними й польська у вище наведенім розпорядку президента.

У згаданому розпорядку в арт. 25. змінено § 67 австрійського загального карного закону, змінюючи дефініцію шпіонажі і значно загострюючи кари.

Крім цього в цілому ряді артикулів цього розпорядку говориться про шпіонажу у військових, політичних та економічних справах, а основною постановою цього розпорядку є арт. 1. § 1., котрий звучить:

„Хто з розмислом виявляє іншій особі відомости, документи або інші предмети, котрі з огляду на добро польської держави слід заховати в тайні перед правительством чужої держави, підпадає карі вязниці до пяти літ".

До поняття політичної й економічної шпіонажі відноситься рівнож § 1. арт. 5. цього розпорядку, котрий звучить:

„Хто з розмислом і безправно збирає відомости, або видістає документи, або інші предмети, означені арт. 1., або також старається їх упіскати або з ними запізнатися, підпадає карі вязниці до трьох літ".

В наших галицьких відносинах від часу, коли обовязує отсей розпорядок, не пристосовувано досі майже ніколи арт. 5 й арт. 1 повищого розпорядку, а принайменше я не чував ніколи, щоби польська прокуратура ставила котонебудь з українців перед суд за злочин політичної чи економічної шпіонажі. Такі випадки були в центральній Польщі, а головно на Горішньому Шлеску і там були навіть засуди на основі згаданого розпорядку за політичну або економічну шпіонажу.

У нас у Галичині пристосовувано повищі постанови про політичну шпіонажу щойно в останніх двох місяцях. Під замітом цеї шпіонажі арештовано адвоката д-ра Ярослава Селезінку і його дружину Ніну Селезінкову з Радехова та відставлено до слідчого уряду в Тернополі, де переслухали їх не тільки органи політичної слідчої поліції, але також капітан військової дефензиви, після чого обоїх відставлено до слідчої вязниці при окружному суді в Тернополі, а по двох днях перевезено до вязниці окружного суду в Золочеві. Цього злочину адвокат д-р Селезінка, на думку органів поліції, мав допуститися тим, що у своїй адвокатській канцелярії списав факти поступовання з його клієнтами при нагоді відомих подій.

В суботу 22. ц. м. арештовано в Тернополі адвокатів д-ра Олексу Олійника і д-ра Володимира Лисого, а в неділю 23. ц. м. арештовано адвокатів д-ра Івана Якимчука, бувшого посла д-ра Ладику і д-ра Луку Онуферка після переведеної у них домашньої ревізії. У декого з арештованих знайдено і забрано записки про поступовання з деякими нашими громадянами в Тернопільщині при останніх подіях, а навіть відписи лікарських свідоцтв, приміром судового лікаря д-ра Розенфельда з Тернополя. Поліція підозріває, що все те роблено для вжитку за границею, щоб там в цей спосіб пошкодити політиці Польщі. Ті записки українських адвокатів у Тернополі списані з їх клієнтами, кваліфікує поліція як злочин політичної шпіонажі з арт. 1. § 1. і з арт. 5. § 1. наведеного вище розпорядку президента й тому політична поліція арештувала їх всіх пятьох під замітом поповнення злочину політичної шпіонажі.

Арештованих адвокатів д-ра Олійника і д-ра Лисого відставлено 24. ц. м. до вязниці окр. суду в Тернополі, а інших арештованих адвокатів д-ра Якимчука, д-ра Ладику і д-ра Онуферка держать ще дальше на поліції і відставлять до судових арештів мабуть доперва 25. ц. м.

Слід наконець згадати, що арештований д-р Іван Якимчук був повновласником при окружній виборчій комісії ч. 54 в Тернополі при сенатських виборах з листи ч. 11., а арештований д-р Олекса Олійник його заступником. Оба вони одержали в суботу рано 22. ц. м. від предсідника окружної виборчої комісії в Тернополі, радника суду Островського, запрошення, щоби в ночі в 2-ій годині з 24. на 25. ц. м. явилися до скрутинії в окружній виборчій комісії ч. 54 в Тернополі при обчисленні висліду голосування зі сенатських виборів у тернопільському воєвідстві. Самозрозуміло, що з причини тих арештувань ані повновласник ані його заступник не могли явитися при згаданій скрутинії. Оба згадані адвокати були при скрутинії з нагоди останніх соймових виборів і поробили записки офіціяльно [...]ених цифр голосів зі значного числа обводових виборчих комісій.

Арештування пятьох українських адвокатів викликало в Тернополі велике враження.

Д-р Степан Баран.

*

ВАЖНЕ ДЛЯ ТЕРНОПІЛЬСЬК. ВОЄВІДСТВА.

З причини арештування повновласника нашої листи ч. 11. проситься всіх наших орґанізаторів і мужів довіря листи ч. 11. з тернопільського воєвідства подати негайно відомости про сенатські вибори (число голосів, виборчі зловживання і свідків) під адресою: *Пос. д-р Степан Баран у Тернополі.*

Заворушення в С. Р. С. Р.

Рига, АТЕ. В західній Сибірі недалеко Іркутська вибухли селянські заворушення. Селяни з 6 сіл утворили повстанчі відділи, спалили кілька рільничих комун і нападають на радянські уряди. На днях ці повстанці спалили комуну „Нове Життя" і вбили комуніста Оскерова, за що розстріляно 4 селян. В місті Нагінську робітники вбили комуніста Савіна.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З 27. ЛИСТОПАДА 1930.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

З наших книжок і видавництв.

Д-р Андрій Чайковський: „Чорні рядки". (Львів, 1930. В-во Червона Калина).

Неодин може бути гордий, що дозріли ми вже до таких прилюдних сповідей, як спомини сеніора наших галицьких письменників „за час від 1. листопада 1918 до 13. травня 1919". У Франції в 6 місяців після війни загал знав, до яких сцен доходило в французькім ґенеральнім штабі у найтрагічніших хвилинах оборони загроженого краю — до особистих конфліктів між полководцями, інтриг, сплїток, непорозумінь, брутальних суперечок. Та кожний прочитавши спомини Жана Перфе „Кватира ґенерального штабу" сказав собі: „Щож? Навіть великі стратеги та диплomати мають нерви, свої малі амбіції та слабощі"...

Що може сказати наш земляк після „Чорних рядків" А. Чайковського? „Коли так було скрізь, як у Самборі, то не диво, що є так, як є нині". А. Чайковський дає тільки кілька картин з тилу; на ньому відбивалися хвилювання боєвого фронту настільки, наскільки мирне населення живе успіхами фронту. Приклади великого геройства, саможертви, іноколи надлюдських зусиль ідейних одиниць чи цілих сотень і тисяч — лишаються для мирних мешканців тільки „боєвими успіхами". Зате кожна невдача поширюється там, як тремтіння землетрусу.

Сам автор, старий досвідчений діяч, був захвильований одним загальним явищем нашого національного зриву: повне непідготовлення до наших завдань, — люди не на своїх місцях, місця, від яких залежали непередбачені преважні події — полишені на примху припадку, без догляду відповідних людей. Хто винен? Чому було так, а не інакше? — можна суперечатися на цю тему без краю. Одні вірять у сліпі закони історії, сильніші за людей, — інші вірять у рішаючий вплив талановитих індивідуальностей, що в даний мент уміють повертати події в інший бік. Від цих двох ріжних становищ залежить ріжний підхід до трагічних змагань 1918-19 рр.

Належу до тих, що вірять у спроможність людей заважити на подіях, в яких беруть участь, себто вірю, що історія народу виглядає зовсім інакше, коли не тільки підчас війни, але навіть у мирний час замість дурнів стоять на відповідальних становищах розумні, а замість нечесних—чесні. Те, що бачив А. Чайковський у Самборі, я бачив менш-більше в той-же самий час у Парижі: 20 членів української делеґації на Мирову Конференцію засідало, щоби — жертися, обороняти невпинно перед собою принципів своєї найкращої партійної програми і не могло порозумітися щодо першого основного питання: „чого ждати".

На 20 членів не більш як 5 знало французьку мову; щонайменше пятьох було таких, що хотіли постійно складати диплomатичні ноти, а писали замість них популярні ґазетярські статті. Було між ними шість чи сім партій. Не всилі були навіть назверх зберігти фірму загальної української делеґації, а розбились на дві: наддніпрянську і галицьку. Висилали в тій самій справі дві зовсім суперечні ноти, ворогуючи зі собою, потайки, собі наперекір. Підрізували спільне гилля на якому сиділи. Наші вороги мали влекшену ситуацію, бо вказували на наше роздвоєння як на факт, що не належимо до одної нації.

А Відень? Тамошній наш центр не можна було навіть переконати в такій дрібниці, що реда́ґовані там ними брошури французькою та анґлійською мовою — жах і страховище. Переконати, розяснити? даремний труд; вони все краще знали.

Один-одинокий приклад: мали ми preтарного знавця анґльо-саксонського світа І. Петрушевича, що роками жив в Анґлії, — людину винімкового характеру, освіти, такту, досвіду — не було такого другого. Коли в 1920 р. чомусь „нашому Відневі" прийшло в голову, що „Анґлія є за нами" і треба післати наших представників у Льондон, І. Петрушевича вибрали як секретаря для двох добродіїв, що знали Анґлію, анґлійську мову та диплomатію не більш, як Полінезію і... йому приказували, що має „робити". Сиділи ці панки між чотирма ст'нами, як йоги на стовпі, вічно терпіли на шлунок і висилали справоздання до Відня про свою „діяльність".

Те саме зробив „сам" диктатор д-р Е. Петрушевич в осені 1920 р., коли крім 30 кінових програм не бачив у Льондоні нікого. Його диплomатичний заступник місяцями тримався тої самої тактики: пересилав фантастичні вістки до Відня, який передавав їх до краю та Америки з головною метою: діставати якнайдовше гроші на побут на чужині.

Події, які описує А. Чайковський, хоч і називаються „чорні рядки" богато ясніші від тих, які доводилося бачити на чужині, де люди незалежні від громадянської опінії, не підлягаючі ніякій контролі, змальовували своє бездїлля як працю, своє безсилля як наступ ворожих сил, а особисту некомпетенцію прикривали вічними фразами про „надії".

Аналіза причин наших невдач зроблена д-ром А. Чайковським може трохи надто поверховна; „брак почуття власних сил до самостійности" — не звичайне „петіціо прінціпі". Ясно, що коли нарід не виборов собі самостійности, тоді можна сказати, що він не мав сил до неї. „Манія підозріння" як „наша хронічна національна недуга" занадто спеціяльна ознака, зовсім незагальна. Зате дійсна причина подана А. Чайковським на кінці: „каригідна поблажливість на народні злочини". „Поводимося супроти негодяїв — пише автор — так, начеб це були люди у двох видах: один такий, котрого треба вважати за падлюку і про нього говорити, а другий такий, з котрим треба задержати товариські зносини, як з гідним пошани громадянином".

Сотні таких чорних фактів складаються на чорні рядки та чорні дні нашої історії.

ВІДГУКИ ДНЯ.

НЕЗАБУТНІ.

Вибори до сойму і сенату так якби скінчилися. Кажу „якби“, бо поправді то вони ще довго не скінчаться. Складається на це і виборчий загар і сопух випитого алькоголю і богато-богато інших причин веселих, сумних, а деколи й трагічних.

Перше, що ще довго пригадуватиме нам вибори, то цілий леґіон арештованих, які сяк чи так переступили припис чи приказ. Богато з тих арештованих вийде швидко на волю, бо є можливі ріжні помилки, непорозуміння, чи тим подібні дрібнички. Але неодин, а навіть недва пожде трохи на свою чергу. Хто зна, чи не дійде хтось і до судового процесу. Це будуть, правда, дуже рідкі випадки, але можливі.

Друге, що не дасть нам забути цьогорічних виборів (дальше пропускаємо...)

Третє, це сліди на домах, мурах, парканах і інших видних місцях. Виборчі мазайли так їх обмалювали всілякими числами, що аж рябіє в очах. Щодня, коли йду до редакції, минаю велике число камяниць, мурів і парканів. Де було яке вільне місце — там красується „нумер“. І то не якийсь делікатний, маленький, але на два-три метри і то не якимсь вуглем чи фарбою, а смолою. Смола, як казали мені знавці, найліпше чіпляється і не можна її змити. Ясна річ, що мазайли не поминули і наших інституцій. Національний Музей має на всіх стовпах своєї огорожі прекрасні мальовила: спершу хтось запропонував „одинку“, а пізніше другий хтось спротивився такій пропозиції і від себе запропонував „чвірку“. Влізла чвірка на „одинку“, а обидві на Національний Музей і їдуть до сойму.

Не знаю навіть, чи виплатиться управі музею затирати сліди виборчої орнаментики. Коби знаття, що теперішній сойм переклигає шість років, то ще можна булоб заризикувати. Але коли він задре ноги швидше, то тоді стовпи огорожі знову стануть виборчими аґітаторами.

Уявляю собі радість каменичників, які літом вибілювали „на алярм“ свої камяниці, щоби місто дістало европейський вигляд. На якісь спеціяльні прикраси не стати їх було. Але прийшли вибори і прикраси явилися на камяницях задурно. „Одинки“, „чвірки“ а декуди одна коло другої так близько, що вийшла з цього „чотирнацятка“. Тільки „одинацяток“ не видно. Не було виборчої мастиґи.

На кінець і виборчі протести будуть нам що довго пригадувати вибори. Хоч, вибори відбулися під знаком безоглядної справедливости, ріжні мужі довіря набрали до них недовіря і позголошували протести. Наприклад жиди у Львові зголосили несмілий протест проти штуки ділення мандатів до сойму. Коли вони самі ділили, виходило два мандати, а коли зачали ділити інші, вийшов один мандат. Має богато претенсій і „сімка“ і „чвірка“ а про „одинацятку“, то вже й не казати. Українці відомі з того, що їм ввижається на кожнім кроці кривда і тому протестують.

Не буде, здається, тільки протестів від „одинки“, хоч не вірю, щоб і її десь не скривдили. Наприклад у луцькій окрузі з „одинацяткою“ було щось неясне. Звідки вона витрясла свій мандат, коли відомо, що Волинь стоїть за „одинкою“ як мур, як ненарушима стіна, як ніодна польська провінція.

Заки Найвищий Суд розбере цілу ту повінь протестів, мине не один день, місяць, чи рік. За попередніх виборів було далеко менше протестів, а все таки деякі з них діждалися вирішення щойно на місяць перед розвязанням сойму. Щодо теперішніх протестів, то не можна навіть передбачити речинця. Алже бувають нераз у судівництві справи, які тягнуться цілими сотнями літ!..

Не так швидко забудуться останні вибори. З ріжних причин: і з тих, які я навів і ще з інших.

Галактіон Чіпка.

Виборчі висліди до сойму.

ТУРКА Н. СТР.

Місцевість:	11.	14.	1.	22.	7.
1. Багновате	—	—	—	—	—
2. Беньова	262	31	25	—	4
3. Бережок	70	—	50	—	—
4. Боберка	233	25	42	—	—
5. Боринн	479	197	162	—	—
6. Буковець	180	15	18	—	1
7. Ботелка Нижна	241	33	23	—	—
8. Ботелка Вижна	216	46	18	—	—
9. Бітля	70	84	150	—	—
10. Хащів	352	5	24	—	—
11. Дністрик Дуб.	305	1	21	—	—
12. Дністрик Гол.	—	—	—	—	—
13. Должки	218	25	6	—	—
14. Дидьова	284	27	44	—	—
15. Дзвиняч Гор.	468	59	27	—	—
16. Гвоздець	—	—	—	—	—
17. Гнила	—	—	—	—	—
18. Головсько	—	—	—	—	—
19. Гусне Нижне	—	—	—	—	—
20. Гусне Вижне	228	25	82	—	—
21. Ільник	104	50	200	—	—
22. Ісаї	243	39	140	—	—
23. Івашківці	—	—	—	—	—
24. Яблінка Нижна	361	79	51	—	8
25. Яблінка Вижна	59	—	480	—	—
26. Яблонів	—	—	—	—	—
27. Ясениця Замк.	50	—	700	50	—
28. Ясінка Масьова	304	30	51	—	—
29. Ясінка Стецьова	—	—	—	—	—
30. Явора	48	—	—	—	—
31. Яворів	225	32	35	—	—
32. Комарники	130	15	900	—	—
33. Кіндратів	134	—	10	—	—
34. Красне	120	—	—	—	—
35. Криве	—	—	—	—	—
36. Кривка	320	—	60	—	—
37. Либухора	300	107	383	—	—
38. Липе	—	—	—	—	—
39. Локоть	166	12	—	—	—
40. Ломна	450	111	200	—	—
41. Лопушанка Лех.	—	—	—	—	—
42. Лосинець	—	—	—	—	—
43. Матків	10	—	250	—	—
44. Михновець	—	—	—	—	—
45. Мельничне	—	—	—	—	—
46. Мохнате	83	—	—	—	—
47. Молдавсько	—	—	—	—	—
48. Мита	—	—	—	—	—
49. Присліп	159	7	26	11	—
50. Радич	76	—	35	—	—
51. Росохач	—	—	—	—	—
52. Розлуч	269	23	180	—	6
53. Риків	—	—	—	—	—
54. Рипяни	—	—	—	—	—
55. Сянки	239	73	85	—	1
56. Смеречка	74	7	147	—	—
57. Соколики	373	112	47	—	146
58. Сухий Потік	—	—	—	—	—
59. Свидник	215	—	19	—	—
60. Шандровець	80	5	120	—	—
61. Шумяч	166	17	22	11	—
62. Тарнава Нижна	263	48	206	—	17
63. Тарнава Вижна	282	31	38	—	—
64. Турочки Нижні	132	45	137	12	7
65. Турочки Вижні	157	24	26	—	—
66. Турка І.	56	670	375	32	—
67. Турка II.	83	169	600	22	—
68. Турка III.	52	754	140	268	—
69. Турка IV.	103	380	460	3	—
70. Волче.	633	9	139	—	—
71. Волосянка Мала	169	3	53	—	—
72. Волосянка Вел.	—	—	—	—	—
73. Висоцько Нижне	407	75	41	—	—
74. Висоцько Вижне	1	—	—	—	—
75. Залільсько	101	—	—	—	—
76. Завадка	299	54	45	—	—
77. Жукотин	206	—	92	21	—

Аби не наражувати „Діла“ на конфіскату, подаємо тільки те, що в багатьох селах не допущено наших мужів довіря головно під тою притокою, що на їх уповажненнях не було круглої печатки...

Новий сойм Шлеська.

Одночасно з виборами до польських законодатних установ відбулися й вибори до шлеського сойму, які дали такий вислід: **Народово-християнське зєдночене праци“** (ББ на шлеському ґрунті) — 19 мандатів (передше 10). **ХД і НПР** — 19 мандатів (передше 16). **Соціялістичний бльок** — 3 мандати (передше 5), в тому два німці й один поляк. **Німецькі націоналісти** — **7 мандатів** (передше 15). **Комуністи** без мандату (попередньо 2 мандати). При виборах до шлеського сойму уневажнено ок. 40.000 голосів.

Ревізії й арештування.

ЗАШКІВ, ПОВ. ЛЬВІВ.

В часі виборів до сенату арештовано селян Лямпіку Дмитра і Шелюха Панька. Останній, бідний швець, потерпів матеріяльно через знищення його футра поліційним псом, а також фізично. По скінченні голосування їх обох випущено. Крім названих сиділи в поліційнім арешті в Зашкові в часі виборів до сенату селяни з дооколичних сіл, як зі **Стронятина, Підлісок, Ременова** й ін. Вибори відбулися у нас серед сильної агітації за 1-кою (по польських виборців посилано післанців і фіру). Арештованих перед виборами до сойму Миколу Мотника і Мих. Граба, яких 4 дні водили з постерунку до постерунку, а також обох братів Цесляків, з яких один лічиться, випущено на волю.

КАМІНЕЧЧИНА.

Для зареєстрування в рубриці ревізій подаю, що при кінці жовтня і в першій половині листопада були в нашім повіті масові ревізії по наших кооперативах і установах та серед видніших громадян, а саме: в **Батятичах, Стрептові, Желехові Вел., Язениці Руській, Добротворі, Вирові, Сільці Беньковім, Дернові,** а крім того другий раз у Складниці Повіт. Союзу і його управителя п. А. Шеремети, у якого відібрано картки до голосування, але на другий день повернено. Ревізії були дуже докладні з розшиванням стріх, розбиранням стіжків, розкидуванням стосів дров — одначе без ніякого висліду. — В **Сільці Беньк.** переведено ревізію в о. Івана Пелеха, в чит. „Просвіти“, кооперативі, церковнім склепі, дальше в громадян Миколи Войтовича, Степана Ващука, Семена Демчини, М. Королевича, Петра Бойцуна, Семена Марисюка і Миколи Рочковського. В **Дернові** у о. Сивенького, в **Стрептові** у Миколи Малиновського, у **Вирові** в Петра Карвацького, в **Батятичах** у студентів братів Бадівських, в **Добротворі** в читальні, кооперативі та в о. Куриласа й учительки Марії Ґереґа. Останніх обоїх арештовано, одначе по тижневі випущено на волю на основі рішення окружного суду в Золочеві.

Ще в справі тютюну.

Відповідь борщівському плянтаторові.

Що зі збутом продуктів сільського господарства є зле — то правда. Але в цьому найменша вина Т-ва „Сільський Господар“, а то тому, що воно ніяких торгов. операцій не веде. Всі торговельні операції належать до компетенції наших кооперативних організацій.

Цілком погоджуємося з „борщівським плянтатором“, що плянтаторам тютюну годі обійтися без фахового керовництва та правного заступництва. Але хто винен, що цього нема?

Правне заступство може бути тоді, коли плянтатори будуть зорганізовані в кооперативі плекання і збуту тютюну. При тій-же кооперативі може бути й фахівець.

Бажаючи допомогти плянтаторам у цій справі, „Т-во „Сільський Господар“ в році 1929 утримувало на кошт Т-ва інструктора тютюнництва з вірою в те, що плянтатори врешті-решт зрозуміють, що такого інструктора вони мусять самі утримувати. На превеликий жаль такого зрозуміння не було, а матеріяльний стан Т-ва так погіршився, що утримувати інструктора далі було годі й тому він припинив свою працю. Але цього мало. Повітовий Союз Кооператив у Борщеві з весною 1930 р. виповів службу свому повітовому агрономові, який даючи поради сільським господарям в ріжних галузях господарства, багато зміг би дати порад і плянтаторам тютюну.

„Борщівський плянтатор“ просить поради в цій справі (диви „Діло“ ч. 257 з 18. XI. 1930. стаття: „І на тютюн надія пропала“). Отже порада Т-ва „Сільський Господар“ така: Плянтатори

повинні організувати кооперативу плекання і збуту тютюну і при цій кооперативі тримати фахівця для тютюнництва, який разом з тим може бути правним заступником, якщо на те буде уповноважений кооперативою.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР".

ОСТАННІ ВІСТИ

ПЕРЕД ЗАСІДАННЯМ СОЙМУ.

Зачувати, що на першому засіданні сойму, яке відбудеться мабуть 9. грудня, після відібрання приречення від послів і вибору президії опозиція виступить проти уряду за Берестя н. Б., коли до того дня ця справа не буде зліквідована. Шлеський сойм, що збирається рівночасно, заждае видачі вибраного до обох соймів пос. Корфантого, причому вирішне справа компетенції шлеського сойму.

Як кандидатів на маршала сойму називають Царя або Світальського.

Перше засідання сойму отворить найстарший віком, 76-літний пос. Любомірський (ББ). Він був членом австрійської палати панів. Старший від Любомірського є Мих. Бойко, та він вибраний і до сенату. Зачувати, що Бойка виберуть одним із віцемаршалів сенату.

АВТОБУСОВА КАТАСТРОФА.

Дня 25. листопада за Жовківською рогачкою у Львові впав із мосту в Полтву автобус, переломивши поруччя. Рятункова стація взялася добувати людей з автобуса. Виявилося, що одна жінка була вбита, а шофер зломив собі руку. Його віддали до шпиталю. Автобус є власністю Рільн. Академії в Дублянах і перевозив м. і. абітурієнтки до Львова. Вбита це мабуть жінка якогось службовика академії. Тяжко ранені дві абсольвентки академії.

БУНТ ЧОРНОМОРСЬКИХ МОРЯКІВ?

Букарештенські часописи повідомляють, буцімто більшовицькі чорноморські моряки збунтувалися. На кораблях прийшло до сутички між моряками прихильними і ворожими для Сталінового режіму. Збунтовані вояки нібито заняли кілька кораблів і вирізали капітанів і висланців ДПУ, що там були. Коли вісти про це прийшли до Одеси, вислали на місце кілька панцирників для здавлення бунту. Ворошилов сказав нібито, що в крови здавить усі спроби виступів проти уряду. „Берл. Берзенкурір" повідомляє, що в Одесі арештували кількасот людей.

ЛІТВІНОВ-ҐРАНДІ.

Літвінов і Ґранді стрінулися в Медіоляні та розмовляли довше на політичні й господарські теми і в справі більшовицько-італійських взаємин.

БУРІ ТА СНІГОВІЇ.

У більшовицькій Білорусі впав великий сніг з хуртовиною. Вихор поперевертав на зал. відтинку Негорелое-Минськ більше ніж 200 телегр. і телеф. стовпів. Хуртовина знищила кільканацять вартівничих домів. Зал. шлях зовсім засипаний снігом.

Віденська преса зазначує, що буревію, який навістив Відень, не памятають від богато літ. Тисячі шиб у домах побиті, богато крівель позриваних, вихор виривав цегли, що поранили кільканацять прохожих. Церква св. Степана поважно ушкоджена. В алеях повириваних богато дерев. Спортові трибуни ушкоджені. Загалом є 200 ранених.

Буревій навістив фільмову станицю Голівуд. Із під звалищ домів добули 6 убитих, 20 ранених. — Наслідком зливи завалилася гребля озера Маті в стейті Тексас. Вода залила міста Ляфрута та Велюнзер.

ПОВІНЬ У БЕЛЬҐІЇ.

З Брюселі прийшли вісти, що р. Самбра виступила з берегів і залила богато сіл. Фабрики цементу в Шарльроа залиті водою, що знищили тисячі мішків цементу. В Шрльроа вулиці під водою. В Монтіль вода залила кілька фабрик. У Куает вода залила збірники карбіду, що спричинило сильний вибух ґазів. Між Дінан і Намюром великі території під водою. Біля Ліеж повінь відрізала богато сіл від світа.

КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ.

В копальні „Маріяна" в Кляйнляйтіш (Саксонія) завалився міст вінди. Згинуло 7 робітників, 15 було тяжко ранених.

ПРОЦЕС ПРОМИСЛОВОЇ ПАРТІЇ.

Дня 25. ц. м. почався у Москві процес проти інжинірів із т. зв. „промислової партії". Прокуратор Криленко закидає їм „шкідництво, контрреволюцію і шпіонажу". Московське радіо передаватиме перебіг із розправи.

—o—

Громадяни!

Просимо подавати нам негайно короткі звідомлення з місць з переведених виборів, а зокрема точні дані про всякі виборчі зловживання.

Сповніть свій обовязок!

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** У вчорашньому (263) числі „Діла" сконфісковано: 1) більшу часть звідомлення про переводження соймових виборів у Журавенщині; 2) початок такогож звідомлення з Судововишенщини; 3) частину такогож звідомлення з Холоєва (Радехівщина); 4) статейку „При комісії ч. 100 у Львові" — в цілости; 5) допис зі Снятинщини і з двох інших повітів у рубриці „Що діється в нашому краю" — вцілости; 6) два рядки в замітці „Арештування пятьох українських адвокатів у Тернополі". Це вже 30-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **Ректорат гр. кат. Малої Семинарії у Львові** подає отсим до загального відома всім інтересованим, що приймає тих учнів, які покінчили 6. і 7. ґімн. кл. в ціли загального придбання знання для кандидатів до богословських студій. Наука відбувається по програмі державної ґімназії. Наука починається вже з днем 3. XII. 1930 р. за місячною з гори оплатою 40 зол. і одноразовим вписом 10 зол. Подання про принят-тя треба звертати до Ректорату. До письменної просьби належить залучити: 1. Свідоцтво хрещення; 2. Шкільні свідоцтва всіх ґімн. кляс; 3. Запечатану посвідку місцевого душпастиря, відносно поведення ученика, його нахилу до духовного стану, як також про релігійне життя його родичів; 4. Перебіг життя; 5. лікарську посвідку про стан здоровля ученика. По Різдвяних феріях можна буде вносити подання на приміщення до Малої Семинарії на звичайних умовах. — **Ректорат гр. кат. Малої Семинарії, Львів, вулиця Сикстуська ч. 39 а.**

— **Пожежа.** В селі Селищах, пов. Надвірна, згорів будинок Осипа Гнйка, кандидата на посла з листи ч. 1.Польська преса пише, що пожежу спричинили політичні вороги цього кандидата, який перед виборами розвинув сильну аґітацію серед українців, щоби вони голосували на листу ч. 1.

— **Старшина самовбивником.** В каварні „Рома" в Коломиї стрілив собі в груди сотник польської армії Шиманський. Куля лишилась в грудях і сотника мусять оперувати. Лікарі кажуть, що нефортунний самовбивник буде жити. Причиною траґічного кроку був нервовий розстрій.

— **Фінансові зловживання.** В Станиславові арештовано урядовця пошти Осипа Гайденера за фінансові зловживання.

— **Нагла смерть.** На залізничій стації у Львові померли наглою смертю 39-літний фризієр з Рівного Адольф Кляйн і 37-літня Луція Поляк. Обидвоє вони приїхали до Львова, бажаючи лікуватись у тутешніх лічницях.

— **Під колесами поїзду.** За стацією Підзамче під Львовом найдено на залізничім шляху трупа 28-літного робітника М. Котлинського, якого переїхав поїзд. Чи це випадок, чи самовбивство, невідомо.

— **Кістяк у костелі.** В костелі Марії Магдалини у Львові при вул. Сапіги підчас адаптаційних робіт найшли людський кістяк під долівкою коридора, що лучить костел із захристією. Поліція веде слідство. Люди говорять собі, що це якийсь грішник казав себе там похоронити аби люди по ньому ходили та щоби він так відпокутував гріхи.

— **Труп у пивниці.** В пивниці дому при вул. Валовій 11 а у Львові дозорчиха надибала трупа мущини. Слідство виявило, що цей невідомий помер там нагло. Відкіля взявся він у пивниці, покищо невідомо.

— **Сплячка.** До Вильна до свояків приїхав із Варшави якийсь Вайтман. Поклався спати і спить досі. Лікарі кажуть, що це сплячка. Вайтмана перевезли до шпиталю.

†

ВОЛОДИМИР БУЛИК

б. студент медицини в Ґрацу

помер по довгих і важких недугах у Закопанім дня 22. листопада 1930 року.

Похорони відбулися вівторок дня 25. XI. 1930 р. у Закопанім на місцевий цвинтар. В. Й. П.

РОДИНА.

— **Взяв придане, а жінку покинув.** Гнат А.. був без праці, жив у нуждi і тому, познайомившись із Сарою Б., порішив оженитись з нею, бо хоч вона була 8 літ старша від нього, то мала кількасот долярів приданого. Вони поженились, Сара віддала чоловікові всі гроші, новоженці поїхали до Варшави на пошлюбну подорож і все було гаразд. Але одної ночі Сара збудилась і побачила, що її Гнат взявши її гроші, втік від неї невідомо куди. поліція шукала, шукала і найшла дезертира із армії жонатих та поставила його перед суд. І передвчора ця пара станула перед судом у Львові. Сара просила щоби Гнат вернув до неї, або віддав гроші, а Гнат заявив, що гроші віддасть і ще доплатить, а до Сари не вернеться, бо волить голодувати ніж з нею жити. І суд засудив, що Гнат вернуть до жінки не мусить, але віддати гроші таки треба.

— **Кіна в Польщі.** Польща має тепер 900 кінотеатрів, з того 800 кін німих і 100 тонових. Між тоновими кінами 35 проц. має апаратури американського виробу, 15 проц. французьких, 30 проц. німецьких і 20 проц. краєвогоо виробу.

— **Віроісповідання в Чехословаччині** дійшли до 20-ти. На чолі йде римо-католицька церква з 10.384.833 членами, далі **греко-католицька з 535.450,** чесько-словацька з 525.450 й євангелицька з 535.382. Повище стотисяч числять: жиди (452.342), чесько-евангелицька братня церква (233.868), гельветсько-реформована (207.906). **Православна** церква має 72.945 душ, старокатолицька 20.255, методисти 1455. Нижче 1000 членів мають церкви вірменська, англиканська й малі протестантські. Безконфесійних є 724.507

— **Землетрус в Альбанії.** Землетрус, який навістив Альбанію, зруйнував 950 будинків, під руїнами згинуло 35 осіб, а 10 альбанців є ранених. На місця катастрофи виїхали відділи Червоного Хреста, які взяли зі собою 200 наметів для населення, що опинилось без даху над головою.

— **Новий лік на запалення легенів.** Лікарі медичної ляботаторії товариства Елісона в Ню Йорку, при головній заслузі д-ра Вітнера, винайшли новий лік на запалення легенів. Досі вилічено цим ліком 165 хорих. Лік цей складається із звичайного двоокису вугля, який управильнює віддих, через що скріплює серце та дає хорим можливість видержати крізу недуги та повернути до здоровля.

— **Ювилей короля.** Дня 25. ц. м. король Юрій Гаакон VII. святкує 25-літний ювилей свого панування. Норвежський нарід, який привязаний до цього добродушного короля, святкує цей день як народне свято. Король Гаакон VII. походить із данських князів, його справжнє імя Карло, але в 1906 р. коронуючись на короля Норвеґії, приняв імя Гаакона VII. Його дружина походить із старонорвежської королівської родини.

— **Смерть великого лікаря.** У Відні помер лікар очних недуг, професор університету д-р Ернст Фухс. Як лікар клініки очних недуг у Відні, д-р Фухс був великим авторитетом не лише для своїх безчисленних пацієнтів, але і в світі лікарів. Маючи незвичайну практику, він зеднував собі клієнтелю не тільки в Австрії, але і в численних краях Европи, звідки до нього зїзджались люди хорі на очі, шукаючи ради і рятунку у талановитого лікаря. Помер наглою смертю в 80 році життя.

— **Цікаві розкопки в Єрусалимі.** Підчас копання керниць у Єрусалимі викрито підземні печери, які ведуть до руїн старинної синагоги. Археольоги твердять, що ця синагога походить із часів перед Христом. В ній найдено цікаві твори мистецтва та дорогі памятки.

— **Боротьба поліції з бандитом.** Еспанський бандит Альмазар приїхав до Парижа і разом із 6-літним сином та з жінкою замешкав у готелі в Парижі. До готелю прийшла поліція і хотіла арештувати його. Бандит почав стріляти з револьвера і ранив двох поліціянтів і то одного смертельно. Інші поліціянти, обороняючись, стріляли також і вбили жінку бандита, ранили його і його сина. Ранений бандит лежить у лічниці, а як видужає, стане перед судом.

З судової салі.

„Батьки і діти“ перед судом.

В червні ц. р. львівський суд присяглих засудив Павла Гнідеця із Сеньковець пов. Рава Руська за підпал дому і вбивство Юрка Задорожного на кару смерти. Як говорить акт обвинувачення підпал хати і вбивство мали політичні причини, а саме було це наслідком боротьби між старшим, більше угодовим поколінням селян і молодшим, націоналістичним та безкомпромісовим поколінням, до якого належав і вбивник. Безпосередною причиною вбивства був конфлікт між Гнідецем і Задорожним підчас виборів до управи місцевої кооперативи, яку молоді господарі і парубки хотіли захопити в свої руки, а Задорожний перешкоджав їм у цьому. Тоді то, як говорить акт обвинувачення, Михайло Гнідець намовив Павла Гнідеця вбити Задорожного і сам вистарався для нього кріс. Павло за це був засуджений на кару смерти, а Михайло на 6 літ вязниці.

Але по присуді Михайло Гнідець заявив оборонцеві д-р Ганкевичеві, що його брат нічого не винен і що це він сам убив Задорожного. Михайло зізнав, що його мучить сумління і що не хоче, щоби брат покутував за його провину.

І ці зізнання Михайла дали такі наслідки, що дня 24. ц. м. цю розправу відновлено. Але першого дня розправи Михайло Гнідець знов змінив свої зізнання: він твердить, що Задорожного не вбив і не знає, хто його вбив. Так само Павло не признається до вини. Притиснений до муру Михайло вкінці признався, що він заявляв д-р Ганкевичеві, що це він убив Задорожного, але до цього намовив його Роман Біда, який сидів з ним в одній келії і переконував його, що тим чином урятує брата, а сам дістане малу кару. Розправу першого дня перервано, а другого дня зізнавали свідки, селяни із Сеньковець, Гриць Корицький, Юрко Іванюра та війт М. Гнідець. Зізнання свідків поважно обтяжують Михайла Гнідеця. Свідок Іванюра зізнав, що Михайло Гнідець свого часу признався йому тихцем, що це він убив Задорожного, а не Павло.

Оборонець Михайла Гнідеця д-р Гіртлер намагається доказати безпідставність зізнань свідка. Інші свідки стверджують, що вбивство Задорожного не мало політичних причин та що боротьба в селі Сеньківцях була звичайним конфліктом між молодими і старими, який не мав політичного характеру.

Розправа не скінчиться і сьогодня. Саля заповнена публикою, між якою є родина обидвох обвинувачених і жінка Павла Гнідеця, який був засуджений на смерть, а в цій другій розправі надіється очистити себе зовсім від усяких закидів та вини і кари.

Дописи.

ЛУЦЬК. **(Побої і погроми).** В суботу, 22. листопада, біля 3 години дня кількох палкарів напало на п. С. Вишнівського на досить рухливій вулиці Костюшка, коли той повертався з праці в інспектораті РСУК і набили його палицями по голові, спині й руці. — Тогож дня біля семої години вечора кільканацять боївкарів погромили помешкання філії „Сільського Господаря“ й виборчого комітету 11-ки. Цеглами, киненими з вулиці, вибито всі шиби в чотирьох фронтових вікнах. Підчас нападу в бюрі „Сільського Господаря“ сидів за своїм урядовим бюрком голова п. В. Островський. Одна цегла перелетіла біля його голови і вдарила в дверну раму, залишивши помітний слід. Кімната, бюрко і столи засипані побитим шклом і цеглами. Страти понад 100 зол. — В ночі з 21. на 22. листопада невідомі особи виломили частину стіни в філіяльному склепі „Народньої Торговлі“ і зрабували товарів на 700 зол. — В суботу-ж увечорі невідомі особи викликали телефонічно, ніби-то на якесь побачення в місті, уповноваженого нашої листи п. Л. Кобилянського, але той не пішов. Легко доміркуватися, що це було виваблювання з дому на вулицю, що й стверджено, бо ніхто зі знайомих до п. Кобилянського не телефонував.

СПОРТ

Спортові гри.

В пятницю 21. XI. ц. р. розіграли змагання у відбиванці: Україна-Сокіл III. 30 : 21 (15 : 10). Сокіл-Батько виграв зі Соколом IV. 30 : 24 (15 : 12).

Недільні змагання принесли виграну ЖУСК над Соколом-Б. (членниці) 30 : 20 (15 : 8); СКУД виграв вальковером зі Соколом IV. 30 : 0.

Змагання мущин: Сокіл-Батько-Україна 30 : 15 (15 : 7) Сокіл III—Сокіл IV 30 : 12 (15 : 5). По змаганнях зроблено спільну знимку.

Комунікат Українського Спортового Союзу.

На засіданні Спортової Ради дня 5. XI. 1930 р. затверджено такі нові зах.-українські легкоатлетичні осяги:

Жінки: Стусан кулею. 8,64 м. Ніжанковська Наталія Сокіл-Б. Львів, 19. X. Перемишль. Мет диском: 27,25 м. Марія Гусар УСТ „Беркут“ Перемишль, 19. X. 1930 Перемишль. Мет ратищем: 22,80 м. Марія Гусар УСТ „Беркут“ Перемишль, 19. X. 1930 Перемишль.

Мужеські: Біг 60 м. — 7·3 сек. Ковальчик Василь УСТ „Беркут“ Перем., 5. X. 1930 Перемишль. Біг 200 м. — 24·8 сек. Омелян Біницький УСТ „Беркут“ Перем., 18. X. 1930 Перемишль. Біг 400 м. — 58·8 сек. Ковальчик Василь УСТ „Беркут“ Перем., 18. X. 1930. Перемишль. Біг 800 м. — 2 : 10,8 сек. Ковальчик Василь „Беркут“ Пер., 5. X. 1930 Перемишль. Біг 1500 м. — 4 : 40 сек. Медвіть Іван „Беркут“ Пер., 18. X. 1930 Перемишль. Біг 3.000 м. — 10 : 32,6 сек. Медвіть Іван Перем., 25. X. 1930. Стусан кулі обіруч — 20,77 м. Круль Іван Сокіл-Клеп., 19. X. 1930 Перемишль. Мет диском — 34·82 м. Козак Тадей „Беркут“ Перем., 5. X. 1930 Перемишль. Мет ратищем — 47·61 м. Козак Тадей „Беркут“ Перем., 14. IX. 1930 Перемишль. Пятизмаг — 2262.695 пунктів Круль Іван, Сокіл-Клепар. 12. X. 1930 р. Львів.

Спортова Рада УСС.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 25. листопада ц. р. масло пріма експортове солене 5·10 зол. масло пріма бльокове несолене 5·10 зол., літра молока 0·34 —·— сотиків, літра сметани 1·70 зол., копа яєць 12·50—12·70 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Четвер, 27. листопада год. 7·30 веч. „Аїда“.
Пятниця, 28. листопада нечинний з причини ген. проби „Кордіяна“.
Субота, 29 листопада, год. 7·30 веч. „Кордіян“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Четвер, 27. листопада год. 7·30 веч. „Доротея Ангерман“.
Пятниця, 28. листопада, год. 7·30 веч. „Корневільські дзвони“, опера Плянкета.

Малий Міський Театр:
Четвер, 27. листопада, год. 7·30 веч. „Перфуми моєї жінки“.
Пятниця, 28. листопада, год. 7·30 веч. „Перфуми моєї жінки“.

Театр Новин (в саді кіна „Кольосей“):
Середа, 26 листопада, год. 7·30 веч. „Тітка Карольця“. Ціни знижені.
Четвер, 27. листопада, год. 7·30 веч. „Опікуйся Амелією“ (премієра).

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Голос серця“.
ГРАЖИНА: Звукова фільма: „Вальс кохання“.
ЛЕВ: Звукова фільма: „Коли кохання пробуджується.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „На Сибір“.
ОАЗА: Трійливі уста.
ПАН: Моральність пані Дульської.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Небезпечний роман“ (Беті Аман)
ПАСАЖ: Золото пустині і звуковий додаток.
ПРОМІНЬ: Чортова дочка. Дівчинка з обєктивом.
ФАТА МОРГАНА: Остання сотня.
ХИМЕРИ: Репортер із „Вечірньої“ (Бебе Даніельс).
СТИЛЬВЕ: Весняна любов і Перемога Томи Мікса.
УТІХА: Асфальт.

Програма радіо.

Середа 19. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·35 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 13·00 Органова музика. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Харків** (426) 16·00 Сучасна музика. **Прага** (486,2) 20·00 Дута орхестра. **Відень** (516,3) 15·20 Капеля Вольштафа. **Будапешт** (550,5) 19·30 Орхестра. **Ленінград** (1000) 17·30 Концерт. **Москва** (1481) 15·00 Концерт.

Четвер 27. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·40 Спів Естери Лайтінен. **Льондон** (356,3) 13·00 Музика. **Берлін** (419) 19·00 Релігійна музика. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 19·55 Веселі пісні (спів Емілії Поддерт). **Відень** (516,3) 12·00 Капеля. **Будапешт** (550,5) 16·40 Оперові арії (співає Петрі). **Ленінград** (1000) 16·00 Квінтет Моцарта.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Замість вінка на могилу Дорогого Вуйка бл. п. Осипа Янова, гімн. проф. зложили на „Рідну Школу“ Денис і Зенон Петрів у Львові 2 ам. дол. — Жертводавцям щиро дякує **Головна Управа „Рідної Школи“.** 957

Кооп. Український Театр у Львові Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 881

Самбір:
26. XI. „Меді“.
27. XI. „Гріх“.

В пятницю 28. XI. переїздить театр до Добромиля, де затримається на три вистави.

У своїм турне вступить Театр на кілька вистав до Перемишля і Львова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

1 зол. коштує кожна золотинка, дбало виконана направка у Мандля. — Вул. Коперника, напроти кіна. 7727—?

ВАСИЛЬ МАНЬКО, службовик Р. Ш. уневажнює загублену книжечку Каси Хорих міста Львова 15686. 952

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232а 30-?

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продаю за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 437

ОКАЗІЯ! Продам двоповерхову реальність, в цьому мешкання до 8 покоїв, самий центр, догідні умовини. — Зголошення: Адміністрація „Дохід 4.000 місячно“. 943 2—3

МОДНІ бранзолєтки також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), тел. 27 29. 888 2—?

ХТО З ПАНІВ продасть зимове пальто бідному, безробітньому, середнього росту, щуплому молодцеви за невисоку ціну. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Сирота“. 960

ПРИЙМУ на станцію ученицю. — Костецька, Куркова 14 953

УНЕВАЖНЮЮ „dowód osobisty“ виданий деканатом Університету Я. К. на назвисько Богдан Евген Кулик. 959

ПАННА інтелігентна і здібна рисовничка шукає заняття в інженира-землеміра. — Зголошення на адресу Адміністрації „Діла“. 956

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Лічничі зела на підставі приписів славних лікарів, проти недуг жолудка, кишок, легенів, нервів, печінки, нирок, міхура, геморої́дів, уплавів, обструкції, жовчевих каменів, кашлю, астми, блідниці, склерози, артретизму, ревматизму і т. п. — Жадати безплатно поучаючої брошури. Адрес: Liszki — Аптика. 453 7-8

Конкурс.

Вписи до Господарсько-садівничої Школи Товариства „Просвіта“ в Милованню на рік 1931.

Шкільний рік в однорічній господарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта“ в Милованню розпочинається 20 січня 1931 р. і триватиме до 20. грудня 1931 р. Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові проголошує **вписи на приняття** до школи 40 учеників з приміщенням в захисті під такими умовами: 1. Зголошуватися можуть мущини в віці 16—24 літ, що скінчили народню школу. 2. Оплата за приміщення в шкільнім захисті опал і світло 5 зол. місячно. Вписове 15 зол. на початку шкільного року. Наука в школі безплатна. Харч дістають ученики в кооперативній харчівні школи, веденій учениками під доглядом учителя за оплатою 35—40 зол. місячно. 3. Кожний ученик має мати одіж (у тім одіж до праці), 4 пари білля, 4 ручники, 2 простирала, подушку, покровець, сінник, а також ложку, виделку, ніж, тарілку, мисочку і ¼ л. горня (бляшане полиане). 4. Родичі чи опікуни зобовязуються письменно платити за удержання і приміщення що місяця згори. Навчання в школі зимою головно теоретичне, а літом головно практичне. Зголошення до школи треба вносити поручено на адресу: Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіти“ в Милованню п. Стриганці н/Дн. (Stryhańce). До зголошення слід долучити останнє шкільне свідоцтво, посвідку родичів, що зобовязуються платити за ученика і значки на 75 сот. на відповідь. Про приняття і день приїзду повідомить управа школи по 15. грудня 1930 р. 958

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.

Осторога!

П. Ева Польова заявляє отсим, що за підписані векслі її назвиськом не відповідає, бо її дписи на них є фальшиві. 954

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі „Doroteum“, Льва Сапіги 34. Тел. 15 01. Догідні умови. 2361 23—?

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.